

افزایش فروش نفت ایران، برگ برنده در مذاکرات هسته‌ای!

شیدآ آریایی پور
دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل و پژوهشگر

مذاکرات برجامی ایران و کشورهای غربی در ظاهر چندوجهی و پیچیده هستند اما در نهایت برنده طرفی است که بتواند از ظرفیت‌های دیپلماسی خود بهره لازم را برده و بتواند برگ برنده را رو کند.

ارتباط ایران با کشورهای همسایه و نیز دوستان بین‌المللی‌اش در مذاکرات اخیر برجام سبب شد تا طرف‌های غربی دیگر همانند گذشته توان بازی یک‌طرفه را نداشته باشند و ایران دست بالا را در این گفت‌وگوها داشته باشد و به این ترتیب برگ ایران در این بازی سنگین برنده باشد. این نگاه ایران به کشورهای دوست موجب شد تا آمریکا نتواند از ابزار تحریمی خود همچون گذشته استفاده نماید و همان‌طور که در گزارش‌های محافل غربی و رسانه‌های آنها آمده، ظرفیت فروش نفت ایران بالا رفته و این خود نشان از توان بالای ایران در مذاکرات و شکست دیپلماسی فشار حداکثری آمریکا است. در این خصوص کشورهای همسایه ایران نظیر عراق، قطر و نیز عمان تلاش مضاعفی را برای بهبود شرایط مذاکرات و حل و فصل مشکلات موجود داشتند که این مساله نشان می‌دهد این کشورها ظرفیت ایران امن و مقتدر را بهتر از گذشته درک کرده‌اند و برای تحقق آن تلاش می‌کنند.

این تلاش‌های منطقی‌ای از سوی دیگر، دشمنانی مانند رژیم صهیونیستی هم دارد که از هیچ تلاشی برای به بن‌بست کشاندن مذاکرات فروگذار نمی‌کنند تا منطقه به ثبات و امنیت بازگردد. همسویی دولت آمریکا و رژیم صهیونیستی در طول سالهای متعددی سبب شده تا دولت ایالات متحده آمریکا منافع این رژیم را مدنظر قرار دهد و در توافقات بین‌المللی‌اش به منافع این کشور نگاه ویژه کند. به همین خاطر شاید آمریکا در مذاکرات برجامی خود نیم‌نگاهی هم به منافع این رژیم داشته باشد.

در صحن علنی مجلس به تصویب رسید

نیم‌درصد از ارزش محصولات کشاورزی صادراتی برای جبران آب مجازی

با موافقت نمایندگان برای جبران صادرات آب مجازی از کشور نیم درصد از ارزش محصولات کشاورزی و غذایی صادراتی به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. به گزارش خبرگزاری خانه ملت، به منظور جبران صادرات آب مجازی از کشور که از طریق صادرات محصولات کشاورزی و غذایی صورت می‌گیرد، نیم درصد از ارزش محصولات صادراتی این موضوع اخذ و به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.

مجموع مجلس به خرید آب تصفیه شده دریا از سرمایه‌گذار

نمایندگان مجلس به شرکت‌های آب و فاضلاب استانی اجازه دادند تا در مقابل دریافت آب تصفیه شده دریا از سرمایه‌گذاران، معادل ارزشی آن در همان استان آب به سرمایه‌گذار تحویل دهند. براین اساس به شرکت‌های آب و فاضلاب استانی اجازه داده می‌شود تا در مقابل دریافت آب تصفیه شده از دریاها از سرمایه‌گذاران، معادل ارزشی آن در همان استان آب به سرمایه‌گذار، پساب فاضلاب‌ها یا آب خام و یا آب شرب برای فروش به واحدهای صنعتی و یا متولیان فضای سبز و یا تولیدکنندگان چوب تحویل نمایند.

تعیین عوارض برای اراضی الحاقی به شهرها

نمایندگان مجلس در جریان بررسی لایحه بودجه عوارض اراضی جدید الحاقی به شهرها را تعیین کردند. به موجب این مصوبه در برخورد با مالکان زمین‌هایی که در سطح بازی‌نگری یا الحاق به طرح‌های جامع هادی و تفصیلی شهرها توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و یا شورای عالی شهرسازی و معماری اراضی آنها به محدوده شهر ملحق می‌شود، پس از ابلاغ طرح تفصیلی در صورت عدم نیاز به تفکیک زمین صرفاً براساس تبصره ۴ ماده واحد تعیین وضعیت املاک مصوب سال ۱۳۶۷، عوارض آنها محاسبه و در صورت نیاز به تفکیک زمین صرفاً به موجب ماده ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها با آنها برخورد می‌شود.

نوسازی شبکه‌های فرسوده آب و برق در مناطق کمتر توسعه یافته

نمایندگان مردم در مجلس به وزارت نیرو برای نوسازی شبکه‌های فرسوده آب و برق کشور و مناطق کمتر توسعه یافته مجوز دادند. بدین ترتیب به شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود با رعایت باحفاظات امنیتی کشور و محل واگذاری بخشی از املاک و دارایی‌های خود نسبت به تأمین مالی طرح‌های نوسازی تأسیسات و شبکه فرسوده آب و برق کشور بویژه در مناطق کمتر توسعه یافته و طرح‌های نیمه تمام اسقف ۲۰۰ هزار میلیارد ریال اقدام کنند.

واگذاری اراضی برای احداث شهرک‌های صنعتی و کشاورزی منتفی شد

نمایندگان مردم در مجلس با واگذاری اراضی دولتی برای احداث شهرک‌های صنعتی و کشاورزی به منظور جلوگیری از سوداگری و از دست رفتن مالکیت اراضی دولتی مخالفت کردند.

منابع مالی پیشگیری از سیل و خشکسالی

با موافقت نمایندگان ۱۰۰ درصد مازاد درآمدهای سازمان جنگل‌ها، امور اراضی کشور و دامپزشکی کشور نسبت به درآمدهای مصوب این سازمان‌ها برای پیشگیری از سیل و خشکسالی هزینه خواهد شد. به موجب این مصوبه؛ ۱۰۰ درصد مازاد درآمدهای سازمان‌های جنگل‌ها، مراتع و آب‌خیزداری کشور، امور اراضی کشور، دامپزشکی کشور و حفظ نباتات کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت به درآمدهای مصوب این سازمان‌ها در سال ۱۴۰۰ پس از واریز به ردیف‌های مربوطه نزد خزانه‌داری کل کشور به شکل درآمد هزینه جدول شماره ۹) این قانون به سازمان‌های فوق‌الذکر پرداخت می‌گردد.

تعیین نرخ پلکانی آب‌بهای چاه‌ها برای کشت محصولات کشاورزی

با موافقت نمایندگان مجلس، کشاورزان در صورت کشت محصولات اساسی و استراتژیک کشور به ازای هر مترمکعب استفاده آب از چاه‌ها حداکثر سه هزار ریال و در غیر این صورت به ازای هر مترمکعب آب حداکثر مبلغ شش هزار ریال پرداخت می‌کنند.

محاسبه تعرفه آب مصرفی گلخانه‌ها مانند نرخ فعالیت‌های کشاورزی

نمایندگان مردم در خاند ملت مقرر کردند تا تعرفه آب مصرفی گلخانه‌ها در شهرک‌های صنعتی، نواحی صنعتی و شهرک‌های کشاورزی همانند نرخ مصوب فعالیت‌های کشاورزی محاسبه شود.

بنابراین تعرفه آب مصرفی کشت‌های گلخانه‌ای و کشاورزی صنعتی در شهرک‌های صنعتی و نواحی صنعتی و شهرک‌های کشاورزی به نرخ مصوب فعالیت‌های کشاورزی محاسبه می‌گردد.

وزارت جهاد موظف به فروش ۳۰ هزار میلیارد تومان از اموال خود

نمایندگان مردم در مجلس، وزارت جهاد کشاورزی را موظف به فروش ۳۰ هزار میلیارد تومان از اموال خود برای تأمین سهم مشارکت دولت در صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی کردند.

بازسازی خسارت ناشی از سیل و ساماندهی رودخانه‌ها

نمایندگان مردم در خانه ملت به شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها اجازه دادند تا نسبت به پیشگیری و بازسازی خسارت ناشی از سیل و ساماندهی و لایروبی رودخانه‌ها و آب‌بندان‌ها و استخراج‌ها و لایروبی تالاب‌ها و سدها اقدام کنند.

محمد دیبالی، تحلیلگر ارشد انرژی در گفت‌وگو با «ایران»:

فرصت صادرات گاز به اروپا با همکاری عمان

در حال حاضر اگر قیمت معادل انرژی گاز را به بشکه نفت تبدیل کنیم، معادل نفت ۲۲۰ دلاری است / ایران باید برای حل مشکل گازی اروپا موضع بگیرد

ایران باید نشان دهد که می‌خواهد مشکل گازی اروپا را که یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های جدی برای اروپا است، با همکاری عمان حل کند.

ایران می‌تواند از ظرفیت LNG کشورهای مثل قطر و عمان برای صادرات گاز به اروپا استفاده کند؟

البته که می‌تواند اگر مازاد گاز داشته باشیم. هرچند که حداقل به قطر چندین خوشین نمی‌توان بود. چند نکته در نظر بگیریم. اینکه قطر رقیب ما در میدان گازی پارس جنوبی است و دوم اینکه ظرفیت مازاد تولید LNG قطر چقدر است؟ آیا حاضر است به ما با قیمت مناسب این ظرفیت را اجاره دهد؟ نوع فروش ما چگونه است؟ آیا به دنبال فروش دائمی هستیم یا فروش در زمان‌های پیک قیمتی؟ به هر حال سوالات زیاد دیگری را می‌توان پرسید اما من فکر می‌کنم کار با عمان راحت‌تر باشد.

توسعه میادین گازی ایران به دست روس‌ها و صادرات گاز آن چقدر قابلیت اجرادارد؟

حقیقتاً در پروژه‌های گازی، ما همکاران کمی با روس‌ها داریم. نمی‌گویم از ظرفیت‌های روس‌ها استفاده نکنیم اما وابستگی بیش از اندازه به روسیه، اشتباهی استراتژیک هم از منظر بیزنسی و هم از منظر سیاسی است.

خب از آن طرف توسعه میدان‌های جدید با نگاه به رشد مصرف داخلی هم شاید نتواند آتچناتی که تصور می‌کنیم، ظرفیت صادراتی برابمان ایجاد کند. مگر اینکه مثلاً با ژاپن قرارداد ۲۵ ساله ببندیم و ما فقط بخش کوچکی از تولید را برداریم و بخش بزرگ آن مستقیماً به ژاپن صادر شود. باز هم حرف برای گفتن زیاد است چون بالانس گاز در کشور ایران طی سالهای آینده تغییر خواهد کرد و کاهش تولید از پارس جنوبی (در صورت عدم سرمایه‌گذاری مناسب) می‌تواند چالشی جدی برای ما نیاز به بازنگری در کل سیستم اقتصادی مان، سیستم استراتژی انرژی کشور و در نهایت استراتژی گاز هستیم. جواب کلی من به سوال شما قاعدتاً هم بهینه‌سازی (به مقدار کم) و هم توسعه میادین جدید (به میزان متناسب) است.

جنگ روسیه و اوکراین چه تأثیری بر بازار گاز دارد؟ آیا معادلات را عوض می‌کند؟

بله، قطعاً عوض می‌کند. امنیت انرژی قاره اروپا در گرو گاز روسیه است. رقابت با این گاز بسیار سخت است. شبکه خط لوله گسترده‌ای که حدود ۱۹۰ میلیون مترمکعب در سال گاز روسیه را از مسیرهای متعدد به اروپا می‌رساند به این راحتی قابل رقابت نیست اما کم کردن تأثیر آن قطعاً امکان‌پذیر است.

LNG آمریکا به بازار اروپا و تانیا سرمایه‌گذاری‌های متعدد اروپاییان در پروژه‌های تولید گاز کشورهای دیگر نظیر آفریقا تا حدودی می‌تواند وابستگی به گاز روسیه را کم کند اما دقیقاً این در کوتاه مدت قابل دسترسی نیست. در سال ۲۰۱۴ که شیر گاز روسیه به سمت اروپا بسته شد، مجموعه‌ای از قوانین و مقررات و اصلاحات بازاری اتفاق افتاد که روسیه را از لحاظ حقوقی محدود می‌کرد مضافاً که سرعت توسعه پروژه‌هایی مثل TAP نیز بیشتر شد. به هر حال الان وقت این است که اروپا واقع‌بینانه به بازنگری استراتژی انرژی خود بپردازد.

با مشخض کنیم، مثلاً ما برای تبادل دانش و تکنولوژی می‌توانیم با ژاپن یا کره جنوبی وارد قرارداد بلندمدت گاز شویم. یا اینکه برای نزدیکی با همسایگان، خواه ترکیه و عراق و پاکستان باشد، خواه کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس می‌توانیم خط لوله‌ها را توسعه بدهیم. خب ما به بازارهای دورتری مثل اروپا (که حالا به دلیل اختلاف با روسیه قاعدتاً به‌دنبال متنوع‌سازی تأمین‌کننده‌ها می‌رود) می‌توانیم وارد معامله شویم اما برای اینکه به اروپا خط لوله‌ای بکشیم، باید دقیقاً چالش‌های این کار را بررسی و توان خودمان را ارزیابی کنیم. در حال حاضر در بیزنس گاز می‌توانیم ببینیم که مشتری از ما چه می‌خواهد و مضافاً خودمان هم نقشه راه و اهدافی واقع‌بینانه در این بازار داشته باشیم. پس هم خطوط لوله و هم LNG برای بازار اسپات و قرارداد‌های بلندمدت می‌توانند گزینه‌های مناسبی باشند.

شرایع افزایش صادرات گاز ایران، به نظر شما راه ایجاد ظرفیت چیست؟

بهبه‌سازی مصرف یا توسعه میادین جدید؟

ما در استراتژی انرژی کشور دچار سردرگمی هستیم که هم دلایل داخلی دارد و هم دلایل خارجی از جمله تحریم. ما گاز زیادی مصرف می‌کنیم و قیمت پایینی را برای آن گاز پرداخت می‌کنیم. پس بهینه‌سازی مصرف روش دشواری برای ما خواهد بود، چرا؟ چون برای بهبود مصرف افزایش تولید داخلی چین، پروژه‌های استرالیا و... که طی سال‌های آینده با روی کار آمدن نشان مقداری از فشار روی بازار را برمی‌دارند. خب طبعاً ایران هم می‌تواند بازنگری در این بازار داشته که حالا برای آن نیز با توجه به قیمت‌های بالاتر نسبت به سال‌های گذشته، سرمایه‌گذاری را نوجیه‌پذیرتر می‌کند.

بازار گاز ایران کدام کشورها می‌تواند باشد؟

بستگی دارد؛ خط لوله یا ال ان چی؟ ببینید، در پاسخ به این سؤال ما باید هدفمان را از صادرات گاز و همچنین استراتژی متناسب با آن هدف یا اهداف گروه اقتصادی - پس از شروع جنگ روسیه و اوکراین، قیمت انرژی افزایش یافت. به‌طوری که قیمت نفت خام به بیش از ۱۰۰ دلار در هر بشکه برای اولین بار از سال ۲۰۱۴ رسید و قیمت گاز طبیعی نیز به بالاترین حد خود در اواخر سال گذشته (۲۰۲۱ میلادی) جهش کرد. اگرچه قیمت هر دو سوخت روز پس از آغاز عملیات اندکی کاهش یافت اما هنوز قیمت‌ها در اوج و اروپا با چالش جدی تأمین انرژی مواجه است. به‌طوری که بر اساس اطلاعات به دست آمده، کشوری مانند فرانسه، علاوه بر افزایش قیمت برای بنزین، سهمیه ۲۰ لیتر را در نظر گرفته است و بیش از این میزان، امکان سوختگیری را به خودروها نمی‌دهد. این سهمیه‌بندی به شکلی است که به صورت خودکار سیستم سوختگیری روی ۳۰ لیتر متوقف می‌شود و اجازه سوختگیری بیشتر را در هیچ جایگاهی به خودرو نمی‌دهد. اکنون سهمیه‌بندی بنزین در بسیاری از کشورهای اروپایی اعمال شده است.

در همین حال مصرف‌کنندگان و کسب‌وکارها که پیش از این نیز با تورم بالا در همه جا از پمپ‌های سوختگیری تا قبوض برق دست و پنجه نرم می‌کردند، اکنون با شرایط سخت‌تری از نظر قیمت انرژی مواجهند و آنها نیز تحت تأثیر روایط روسیه و اوکراین قرار گرفته‌اند. در همین حال بانک امریکایی گلدمن ساکس نیز پیش‌بینی کرده قیمت نفت می‌تواند تا ماه

بازار گاز از نظر عرضه و تقاضا در چه شرایطی قرار دارد؟

قیمت بالای گاز در بازارهای اروپا و آسیا و همچنین سطح پایین انبارهای فصلی گاز (زیرزمینی) در اروپا به ما می‌گوید که در بازار گاز عرضه به سختی جابجایی تقاضای حال حاضر بازار است و اگر زمستانی سردتر و یا شرایط بحران و جنگ منجر به قطع جریان گاز شود، می‌توانیم شاهد قیمت‌های بالاتری از گاز نیز باشیم. فارغ از افزایش ۴۵ درصدی قیمت گاز پس از آغاز جنگ روسیه و اوکراین، نگرانی از کمبود گاز در بازار کاملاً مشهود بود. اگر به سه بازار سنتی گاز یعنی اروپا، آسیا و آمریکا نگاه کنیم، تنها در آمریکا است که به لطف تولیدات گاز شیل (رسوبی و غیرمتعارف) قیمت به نسبت پایین‌تر است. علت این قیمت بالا در اروپا و آسیا هم تصویب استراتژی است از افزایش تقاضا و کاهش تولید. در بخش تقاضا، آب و هوای نامناسب برای تولید برق تجدیدپذیر در اروپا و افزایش مصرف برق ناشی از تابستان گرم در دو بازار عمدتاً واردکننده گاز اروپا و آسیا، مصرف را بسیار بیشتر از سال‌های گذشته کرد. همچنین در یک بحث کلی‌تر، گذار انرژی و معامله سبز نیز باعث شده که نیاز به پشتیبانی تولیدکنندگان گاز بیشتر شود چون هم نیروگاه‌های زغالی و هسته‌ای بیشتری تعطیل شده و هم به دلیل افزایش سهم نیروگاه‌های تجدیدپذیر هر یک یک‌سهم برق تولیدی برقرشان وابسته به شرایط آب و هوایی نیز هست کما اینکه در ماه‌های اخیر کاهش تولید برق از نیروگاه‌های بادی انگلستان را شاهد بودیم. دلیل دیگر افزایش تقاضای نیز بازگشت اقتصاد کشورهای آسیا و اروپا است.

بازار گاز ایران از نظر عرضه و تقاضا در چه شرایطی قرار دارد؟

قیمت بالای گاز در بازارهای اروپا و آسیا و همچنین سطح پایین انبارهای فصلی گاز (زیرزمینی) در اروپا به ما می‌گوید که در بازار گاز عرضه به سختی جابجایی تقاضای حال حاضر بازار است و اگر زمستانی سردتر و یا شرایط بحران و جنگ منجر به قطع جریان گاز شود، می‌توانیم شاهد قیمت‌های بالاتری از گاز نیز باشیم. فارغ از افزایش ۴۵ درصدی قیمت گاز پس از آغاز جنگ روسیه و اوکراین، نگرانی از کمبود گاز در بازار کاملاً مشهود بود. اگر به سه بازار سنتی گاز یعنی اروپا، آسیا و آمریکا نگاه کنیم، تنها در آمریکا است که به لطف تولیدات گاز شیل (رسوبی و غیرمتعارف) قیمت به نسبت پایین‌تر است. علت این قیمت بالا در اروپا و آسیا هم تصویب استراتژی است از افزایش تقاضا و کاهش تولید. در بخش تقاضا، آب و هوای نامناسب برای تولید برق تجدیدپذیر در اروپا و افزایش مصرف برق ناشی از تابستان گرم در دو بازار عمدتاً واردکننده گاز اروپا و آسیا، مصرف را بسیار بیشتر از سال‌های گذشته کرد. همچنین در یک بحث کلی‌تر، گذار انرژی و معامله سبز نیز باعث شده که نیاز به پشتیبانی تولیدکنندگان گاز بیشتر شود چون هم نیروگاه‌های زغالی و هسته‌ای بیشتری تعطیل شده و هم به دلیل افزایش سهم نیروگاه‌های تجدیدپذیر هر یک یک‌سهم برق تولیدی برقرشان وابسته به شرایط آب و هوایی نیز هست کما اینکه در ماه‌های اخیر کاهش تولید برق از نیروگاه‌های بادی انگلستان را شاهد بودیم. دلیل دیگر افزایش تقاضای نیز بازگشت اقتصاد کشورهای آسیا و اروپا است.

بازار گاز ایران از نظر عرضه و تقاضا در چه شرایطی قرار دارد؟

قیمت بالای گاز در بازارهای اروپا و آسیا و همچنین سطح پایین انبارهای فصلی گاز (زیرزمینی) در اروپا به ما می‌گوید که در بازار گاز عرضه به سختی جابجایی تقاضای حال حاضر بازار است و اگر زمستانی سردتر و یا شرایط بحران و جنگ منجر به قطع جریان گاز شود، می‌توانیم شاهد قیمت‌های بالاتری از گاز نیز باشیم. فارغ از افزایش ۴۵ درصدی قیمت گاز پس از آغاز جنگ روسیه و اوکراین، نگرانی از کمبود گاز در بازار کاملاً مشهود بود. اگر به سه بازار سنتی گاز یعنی اروپا، آسیا و آمریکا نگاه کنیم، تنها در آمریکا است که به لطف تولیدات گاز شیل (رسوبی و غیرمتعارف) قیمت به نسبت پایین‌تر است. علت این قیمت بالا در اروپا و آسیا هم تصویب استراتژی است از افزایش تقاضا و کاهش تولید. در بخش تقاضا، آب و هوای نامناسب برای تولید برق تجدیدپذیر در اروپا و افزایش مصرف برق ناشی از تابستان گرم در دو بازار عمدتاً واردکننده گاز اروپا و آسیا، مصرف را بسیار بیشتر از سال‌های گذشته کرد. همچنین در یک بحث کلی‌تر، گذار انرژی و معامله سبز نیز باعث شده که نیاز به پشتیبانی تولیدکنندگان گاز بیشتر شود چون هم نیروگاه‌های زغالی و هسته‌ای بیشتری تعطیل شده و هم به دلیل افزایش سهم نیروگاه‌های تجدیدپذیر هر یک یک‌سهم برق تولیدی برقرشان وابسته به شرایط آب و هوایی نیز هست کما اینکه در ماه‌های اخیر کاهش تولید برق از نیروگاه‌های بادی انگلستان را شاهد بودیم. دلیل دیگر افزایش تقاضای نیز بازگشت اقتصاد کشورهای آسیا و اروپا است.

بستگی دارد؛ خط لوله یا ال ان چی؟ ببینید، در پاسخ به این سؤال ما باید هدفمان را از صادرات گاز و همچنین استراتژی متناسب با آن هدف یا اهداف گروه اقتصادی - پس از شروع جنگ روسیه و اوکراین، قیمت انرژی افزایش یافت. به‌طوری که قیمت نفت خام به بیش از ۱۰۰ دلار در هر بشکه برای اولین بار از سال ۲۰۱۴ رسید و قیمت گاز طبیعی نیز به بالاترین حد خود در اواخر سال گذشته (۲۰۲۱ میلادی) جهش کرد. اگرچه قیمت هر دو سوخت روز پس از آغاز عملیات اندکی کاهش یافت اما هنوز قیمت‌ها در اوج و اروپا با چالش جدی تأمین انرژی مواجه است. به‌طوری که بر اساس اطلاعات به دست آمده، کشوری مانند فرانسه، علاوه بر افزایش قیمت برای بنزین، سهمیه ۲۰ لیتر را در نظر گرفته است و بیش از این میزان، امکان سوختگیری را به خودروها نمی‌دهد. این سهمیه‌بندی به شکلی است که به صورت خودکار سیستم سوختگیری روی ۳۰ لیتر متوقف می‌شود و اجازه سوختگیری بیشتر را در هیچ جایگاهی به خودرو نمی‌دهد. اکنون سهمیه‌بندی بنزین در بسیاری از کشورهای اروپایی اعمال شده است.

در همین حال مصرف‌کنندگان و کسب‌وکارها که پیش از این نیز با تورم بالا در همه جا از پمپ‌های سوختگیری تا قبوض برق دست و پنجه نرم می‌کردند، اکنون با شرایط سخت‌تری از نظر قیمت انرژی مواجهند و آنها نیز تحت تأثیر روایط روسیه و اوکراین قرار گرفته‌اند. در همین حال بانک امریکایی گلدمن ساکس نیز پیش‌بینی کرده قیمت نفت می‌تواند تا ماه

جهان است که روزانه بیش از ۱۰ میلیون بشکه نفت و میعانات گازی تولید می‌کند که حدود ۷.۵ میلیون بشکه آن از جمله فرآورده‌های نفتی تصفیه شده صادر می‌شود. صادرات نفت خام حدود ۴.۵ میلیون بشکه است که حداقل دوسوم آن به غرب و عمدتاً به اروپا می‌رود. باقیمانده صادرات نفت روسیه محصولاتمانند گازوئیل، بنزین یا نفتا است و باز هم بیشتر آن به غرب می‌رود. در مجموع، روسیه حدود یک‌دهم تقاضای نفت جهان را برآورده می‌کند، بنابراین سهم آن و آثار این عرضه در بازار جهانی نفت بسیار زیاد است.

به (اردیبهشت-خرداد) ۲۷ درصد افزایش به ۱۲.۵ دلار برای هر بشکه برسد. علت آن هم شوک عرضه در بازارهای جهانی به‌دلیل بحران روسیه و اوکراین خواهد بود. بر این اساس، قیمت‌ها ممکن است در ماه‌های آینده نیز روند افزایشی در پیش گیرند. در حالی که قیمت نفت از ابتدای سال ۲۰۲۲ تحت تأثیر نگرانی‌ها نسبت به متأثر شدن تأمین انرژی از تحریم‌های آمریکا و اروپا علیه روسیه بیش از ۲۰ دلار افزایش یافته است.

سهم روسیه در بازار انرژی روسیه کشوری است که نفت و گاز قابل توجهی را تولید و به بازار عرضه می‌کند. این متحده در رتبه دوم قرار دارد و روزانه حدود

آیا در شرایط کنونی گاز می‌تواند ابزار چانه‌زنی برای ایران باشد؟

این یک سؤال به ظاهر ساده است اما جواب سختی دارد. به نظر من این سؤال را باید به پیش شرط‌هایش و سوالات دیگری پاسخ داد. مثلاً آیا اروپا تمایل دارد؟ آیا ایران اساساً صادرکننده قابل اعتمادی است؟ باید به رفتار صادراتی‌مان در سال‌های اخیر نگاه کنیم. خلاصه اینکه در تنوری بله، اما در عمل ایران باید نشان دهد که می‌خواهد مشکل گازی اروپا را که یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های جدی برای اروپا است، با همکاری عمان حل کند. ایران نیاز به موضع گرفتن دارد. شاید سؤال سیاسی شما پاسخی سیاسی داشته باشد. باید با لنز اروپایی‌ها به این ابزار چانه‌زنی ایران نگاه کنیم.

به صورت کلی آینده بازار گاز و جایگاه ایران را چگونه می‌بینید؟

گاز همچنان به‌عنوان سوخت دوران گذار انرژی و منبعی بسیار مهم برای تولید کدهای شیمیایی (جهت تولید خوراک) و تولید برق در دنیای پیش‌رو محسوب می‌شود. احتمال عدم توازن عرضه با تقاضای بازار بسیار زیاد است و این نوید روزهای خوبی را برای تأمین‌کنندگان گاز در دهه پیش‌رو می‌دهد. البته ریسک‌های متعددی مثل حضور بازیگران جدید که گاز گران‌تری را تولید می‌کنند، رشد تولید گاز در چین و احتمال رکود اقتصادی در سال‌های آینده نیز وجود دارد. ایران هم می‌تواند از این بازار خوب بهره‌مند شود و نقش مؤثری را بازی کند. اما بگذاردیم بگوییم ما نیاز داریم که اول به خودمان نگاه کنیم که آیا شرایط لازم و اعتماد به نفس لازم را برای بازیگری در این بازار داریم. به قول خواجه شیراز: «تو خود حجاب خودی حافظ از میان برخیز»

به‌عنوان سؤال آخر آیا در شرایطی هستیم که از این پس گاز تعیین‌کننده قیمت نفت باشد و این رابطه قیمت‌گذاری تغییر کند؟

خیر، اصل بیزنس نفت و گاز با هم فرق دارد. همین امروز قیمت معادل انرژی گاز را اگر به بشکه نفت تبدیل کنیم، معادل نفت ۲۲۰ دلار است اما در میدان گازی پارس جنوبی است و دوم اینکه ظرفیت مازاد تولید LNG قطر چقدر است؟ آیا حاضر است به ما با قیمت مناسب این ظرفیت را اجاره دهد؟ نوع فروش ما چگونه است؟ آیا به دنبال فروش دائمی هستیم یا فروش در زمان‌های پیک قیمتی؟ به هر حال سوالات زیاد دیگری را می‌توان پرسید اما من فکر می‌کنم کار با عمان راحت‌تر باشد.

توسعه میادین گازی ایران به دست روس‌ها و صادرات گاز آن چقدر قابلیت اجرادارد؟

حقیقتاً در پروژه‌های گازی، ما همکاران کمی با روس‌ها داریم. نمی‌گویم از ظرفیت‌های روس‌ها استفاده نکنیم اما وابستگی بیش از اندازه به روسیه، اشتباهی استراتژیک هم از منظر بیزنسی و هم از منظر سیاسی است.

رشد اقتصادی جهان، تحت تأثیر بحران جنگ

اما افزایش قیمت نفت و گاز تنها محدود به اروپا نمی‌شود. اکنون موجی از نارضایتی‌های اجتماعی در دنیا به‌خاطر افزایش قیمت انرژی شکل گرفته است. بویژه قیمت‌ها در پمپ بنزین‌ها که مصرف‌کنندگان و دولت‌ها را از آمریکا تا اروپا و آسیا تحت تنش قرار داده است. با جنگ روسیه و اوکراین، افزایش قیمت حامل‌های انرژی و برهم خوردن تعادل بسیاری از بازارهای دیگر از فلزات گرفته تا اقلام خوراکی مانند گندم موجب شده پیش‌بینی‌های اقتصادی نیز تحت تأثیر قرار بگیرند. به طوری که گفته می‌شود احتمالاً تورم قیمت‌ها در سطح جهانی در سال جاری میلادی نیز مانند ۲۰۲۱ در محدوده ۴.۳۵ درصد و رشد اقتصاد جهان نیز کمتر از پیش‌بینی ۴ درصدی برای ۲۰۲۲ خواهد بود. با وجود این افزایش عرضه انرژی و کالاهای مصرفی از سوی سایر تولیدکنندگان می‌تواند شرایط را تا اندازه‌ای تعدیل کند.

حقیقتاً در پروژه‌های گازی، ما همکاران کمی با روس‌ها داریم. نمی‌گویم از ظرفیت‌های روس‌ها استفاده نکنیم اما وابستگی بیش از اندازه به روسیه، اشتباهی استراتژیک هم از منظر بیزنسی و هم از منظر سیاسی است.

گزارش خبری

یادداشت